

PEDAGOGŲ KVALIFIKACINĖS KATEGORIJOS ĮTAKA IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ UGDYMO/-SI KOKYBEI

Kristina Pukinskaitė

Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras

Asta Jakimavičienė, Raimonda Sadauskienė

Kauno kolegijos Justino Vienožinskio menų fakultetas

Anotacija. Pedagoginio darbo tikslas tobulinti asmenybę, augančią kartą padaryti kultūros paveldėtoja, įdiegti teisingas materialines ir dvasines vertybes, todėl ugdytojui pridera būti turiningu žmogumi, o to pasiekti galima tik tobulėjant. Asmuo nusprendęs tapti pedagogu, prisiima atsakomybę nuolatos tobulėti, o tai veda link naujų kvalifikacinių kategorijų įgijimo. Tačiau ar tikrai aukštesnė kvalifikacinė kategorija garantuoja kokybiškesnį ugdymą? Atliktas tyrimas parodė, kad didžiajai daliai tėvų yra svarbus auklėtojos išsilavinimas, bet ne įgyta kvalifikacinė kategorija, tačiau visi tėvai ir pedagogai sutinka, kad auklėtoja turi nuolatos tobulėti. Patys pedagogai pastebi, kad aukštesnė kvalifikacinė kategorija turintis pedagogas kokybiškiau ugdo vaikus, tačiau ugdymo kokybę sąlygoja ne įgytas dokumentas (kvalifikacinė kategorija), o pats procesas – pedagogo tobulinimasis.

Prasminiai žodžiai: pedagogų kvalifikacija, ugdymosi kokybė, bendradarbiavimas.

Temos aktualumas. Kaip teigia A. Ruzgienė, S. Petružienė (2005), R. Laužackas ir kt. (2008), K. Stankevičienė ir kt. (2009), R. Dačiulytė ir kt. (2012), šiandieninė socialinė, kultūrinė, ekonominė ir visuomenės kaita, nesustojanti vystytis pažanga moksle ir technologijose, spartus vaiko vystymasis, keičia ugdymo sampratą, daro stiprią įtaką suaugusiųjų įsitikinimams, kelia naujus iššūkius Lietuvos švietimo sistemai ir ypač pedagogams. Ikimokyklinio ugdymo pedagogų veikla tampa įvairialypė, vis svarbesni tampa naujų vaikų ugdymo strategijų kūrimo, komandinio darbo, projektinės veiklos, bendravimo ir bendradarbiavimo, problemų tyrimo ir kiti gebėjimai (Stankevičienė ir kt., 2009). Šiuolaikinės švietimo įstaigos efektyvumas, ypač po 2005 metais parengto „Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“, kurio svarbiausias žingsnis perėjimas nuo nacionalinių ikimokyklinio ugdymo įstaigų programų prie jų kūrimo pačiose įstaigose, labiau nei bet kada tapo priklausomas nuo joje dirbančių pedagogų kvalifikacijos, motyvacijos, gebėjimo aktyviai planuoti savo karjerą ir jos siekti (Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti, 2006; Norvaišienė, 2010).

Problema. Įvairius klausimus susijusius su mokymusi/ tobulėjimu, kvalifikacija, tyrė įvairūs mokslininkai. Mokymosi visą gyvenimą svarbą tyrė B. Hake, (1997), I. M. Šeščilienė (1997), R. Čiužas (2013) ir kiti. Minėtų autorių teigimu, vienas iš kaip mokymosi visą gyvenimą būdų yra kvalifikacijos kėlimas. Norint nustatyti pedagogų kvalifikacijos tobulinimo formų efektyvumą buvo atlikta įvairių tyrimų. Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo padėtį ir perkvalifikavimo poreikius priešmokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo ir neformalaus vaikų švietimo įstaigose tyrė R. Sadunišvili, J. Vonsevičiūtė, (2011), U. Aidas, R. Brazienė, M. Žukauskas (2014) ir kiti. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo poreikius analizavo G. Gedvilienė, R. Laužackas, V. Tūtlys (2010). Suaugusių žmonių mokymosi mokyti raiškos tendencijas – V. Lukošūnienė, M. Barkauskaitė (2013). Užsienio tyrėjai, Z. Xu ir C. Gulosino (2006) tyrė, kokia yra pedagogų ir tėvų bendradarbiavimo įtaka vaikams, ir kaip, pedagogų turimas mokslinis laipsnis įtakoja ugdymo/-si kokybę/ rezultatus (Barnett, 2003).

Teoriškai, kuo aukštesnė kvalifikacinė kategorija pedagogas turi, tuo ugdymas/-is turėtų būti kokybiškesnis, tačiau, kaip yra praktikoje, tiksliai nėra žinoma. Apžvelgus mokslinę literatūrą nepavyko rasti tyrimų apie ikimokyklinio ugdymo pedagogų, auklėtojų, kvalifikacinės kategorijos įtaką ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo/-si kokybei bei ikimokyklinio amžiaus vaikų tėvų nuomonės šiuo aspektu, kas sąlygoja šio darbo naujumą. Tad kyla **probleminiai klausimai**: kokia yra reali pedagogų nuomonė apie turimos kvalifikacinės kategorijos sąsają su ugdymo/-si kokybe? Ar tikrai aukštesnė kvalifikacinė kategorija turintis pedagogas teikia kokybiškesnį ugdymą/-si? Ar ugdytinių tėvams svarbu, kokia yra jų vaikus ugdančių pedagogų kvalifikacija?

Darbo tikslas: išanalizuoti pedagogų kvalifikacinės kategorijos įtaką ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo/-si kokybei.

Darbo uždaviniai:

1. Teoriškai pagrįsti pedagogų kvalifikacinės kategorijos įtaką ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo/-si kokybei.
2. Išsiaiškinti pedagogų kvalifikacinės kategorijos įtaką ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo/-si kokybei; pateikti tyrimo rezultatus.

Darbo metodai:

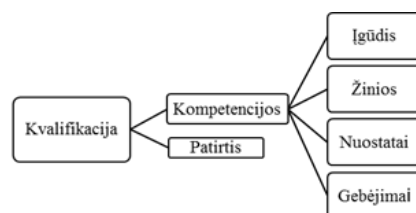
- mokslinės literatūros ir dokumentų analizė, skirta pagrįsti pedagogų kvalifikacinės kategorijos įtaką ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo/-si kokybei.
- Apklausa (raštu), skirta išsiaiškinti tėvų ir pedagogų požiūrį į tai, ar pedagogų kvalifikacinė kategorija turi įtakos ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo/-si kokybei.

Straipsnį sudaro trys dalys. Pirmoje dalyje pateikiami teoriniai tyrimo aspektai. Antroje pristatoma tyrimo metodika ir organizavimas. Trečioje – apibendrinami tyrimo rezultatai. Straipsnio pabaigoje pateikiamos tyrimo išvados.

1. Tyrimo teorinė analizė, siekiant išsiaiškinti pedagogų kvalifikacinės kategorijos įtaką ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo/-si kokybei

Kvalifikacijos ir kompetencijos sampratos, ryšys. Terminas „kvalifikacija“ aiškinamas keleriopai. Tarptautinių žodžių žodyne (2013) šis terminas turi keletą reikšmių: „Kvalifikacija - ko nors kokybės nustatymas, ko nors įvertinimas; žmogaus tinkamumo, pasirengimo tam tikram darbui laipsnis; žmogaus tinkamumo tam tikram darbui nustatymas; darbo rūšies charakteristika, nustatoma pagal darbo sudėtingumą, tikslumą, atsakingumą; profesija, specialybė“ (Kaulakienė, 2013, p. 466). Tarptautinių žodžių žodyne (2013) kvalifikacijos apibrėžtis yra gana plati, tačiau ji sietina su žmogaus tinkamumu atlikti tam tikras pareigas. Sporto terminų žodyne (2002) terminas kvalifikacija apibrėžiamas siauriau, kaip „profesija, specialybė“ (Stonkus, 2002). Studijų kokybės terminų žodyne (2014) kvalifikacija apibūdinama kaip „formalaus vertinimo ir įteisinimo proceso rezultatas, kuris įsigalioja, kai valstybės pripažinta institucija nusprendžia, kad asmuo pasiekė studijų programos rezultatus, ir išduoda nustatytą dokumentą, patvirtinantį turimą asmens kompetentingumą tam tikrai profesinei veiklai vykdyti“ (Pukelis, Smetona, 2014, p. 46). Aiškinamajame kvalifikacijų sistemos terminų žodyne (2008) ir Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatyme (2011) terminas kvalifikacija apibrėžiamas kaip asmens turimų kompetencijų visuma. Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (2006) teigiama, kad tai „mokėjimas ir teisė verstis tam tikra profesine veikla“, o Enciklopediniame edukologijos žodyne (2007) kvalifikacijos samprata suvokiama kaip „profesinio ugdymo reikalavimų įgyvendinimo kokybė“ (Jovaiša, 2007, p. 129). Asmuo besimokantis aukštojo mokslo įstaigoje įgyja atitinkamas kompetencijas ir pedagoginių praktikų metu sukaupia nemažą patirtį. Studijų pabaigoje įrodęs savo žinias, sugebėjimus ir patirtį, gauna atitinkamą kvalifikaciją, todėl praktinę kvalifikacijos sampratą galima apibūdinti kaip asmens kompetencijų ir patirties visumą.

Termino kompetencija apibrėžtis yra gana plati. Enciklopediniame edukologijos žodyne (2007) kompetencija aiškinama kaip „gebėjimas pagal kvalifikaciją, žinias, įgūdžius gerai atlikti veiklą; įgaliojimų turėjimas ką nors daryti“ (Jovaiša, 2007, p. 121). Lingvodidaktikos terminų žodyne (2012) teigiama, kad „kompetencija - tai vientisas asmens įsisąmonintų žinių, susiformavusių gebėjimų ir nuostatų junginys, leidžiantis jam sėkmingai ir atsakingai veikti konkrečiame socialiniame kontekste“ (Ramonienė ir kt., 2012, p. 101). Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatyme (2011) kompetencija aiškinama kaip „gebėjimas atlikti tam tikrą veiklą, remiantis įgytų žinių, mokėjimų, įgūdžių, vertybinių nuostatų visuma“. Aiškinamajame kvalifikacijų sistemos terminų žodyne (2008) nurodoma, kad kompetencija - „gebėjimas atlikti tam tikrą operaciją ar užduotį realioje ar imituojamoje veiklos situacijoje“ (Gatautis ir kt., 2008, p. 32). Apibendrinus visų minėtųjų autorių mintis, praktikas, teisingiausia būtų teigti, kad kompetencija susideda iš žinių, gebėjimų, įgūdžių ir nuostatų, ir negali būti atskiriama nuo kvalifikacijos termino, nes yra esminė jos struktūros dalis (žr. 1.1. pav.).

1.1. pav. Kvalifikacijos ir kompetencijos sąsaja (sudarė straipsnio autorės, 2016).

Kvalifikacijos tobulinimas ir atestacija. Reikėtų atskirti dvi sąvokas: pedagogų *kvalifikacijos tobulinimas* ir *profesinis tobulinimas/-is*. Profesinis tobulinimas/-is - „asmens profesinių kompetencijų – mokytojo žinių, įgūdžių, gebėjimų, vertybinių nuostatų, mokėjimo mokytis ir kitų sėkmingai mokytojo veiklai ugdymo procese reikalingų savybių – ugdymas“ (Rogozina, 2010, p. 2), o kvalifikacijos tobulinimas – „neformalusis švietimas ir savišvieta, kuriais siekiama įgyti, plėtoti profesinei veiklai reikalingas kompetencijas“ (Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo nuostatai, 2007). Kaip teigiama Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcijoje (2012), kvalifikacijos tobulinimo

samprata grindžiama įsivertinimo, geriausios praktikos, motyvacijos ir subsidiarumo principais. Pedagogas turi ne tik suprasti, kas jo veikloje yra tobulintina, turėti motyvacijos tobulėti, bet kartu su švietimo įstaiga pasirinkti profesinio tobulinimo/-si sritis ir formas. Pagal kvalifikacijos tobulinimo/-si būdus skiriamos penkios kompetencijų įgijimo formos: individualus tobulinimas/-is, kolegialus dalijimasis patirtimi, specializuoti renginiai, akademinis, viešoji nedarbinė veikla (Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcija, 2012). Visas šias penkias kategorijas sudaro subkategorijos: individualus tobulinimas/-is: projektinė veikla, stažuotė, pedagoginės veiklos tyrimas, edukacinė išvyka, publikacijos ir kita; kolegialus dalijimasis patirtimi: metodinė diena, mokyklų partnerystės tinklai, konsultavimas, atviroji pamoka/ veikla, pedagoginių idėjų mugė ir kita; specializuoti renginiai: praktikumas, seminarai, kursai, paskaitos, konferencijos ir kita; akademinis kompetencijų įgijimo būdas: aukštesnės pakopos formalios studijos įvairiomis formomis ir būdais, pavyzdžiui: nuotoliniu ir auditoriniu būdu; viešoji nedarbinė veikla: visuomeninė, kultūrinė, meninė raiška, įskaitant veiklą demokratiniuose valdymo organuose, nevyriausybiniuose organizacijose, socialinėse akcijose ir programose, dalyvavimą meno kolektyvuose, kūrybinius projektus ir kitur (Dačiulytė ir kt., 2012). Kvalifikacijos tobulinimo paslaugas teikia įvairūs tiekėjai: regioniniai švietimo centrai, aukštosios mokyklos, kitos mokyklos bei kiti paslaugų teikėjai, valstybės ir savivaldybių biudžetinės įstaigos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, registravusieji individualią veiklą ar dirbantis pagal verslo liudijimą (Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcija, 2012).

Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas tiesiogiai susijęs su karjeros etapais. Kai siekiama pereiti iš vienos karjeros stadijos į kitą, yra privaloma atestacija, kitu atveju ji neprivaloma. Atestacija - „pripažinimas, kad įvertintas objektas atitinka nustatytus kriterijus“ (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 2006, 2011, 2 str., 1 d.). Atestacijos tikslai yra skatinti pedagogą tobulinti savo kvalifikaciją, sudaryti jam sąlygas siekti karjeros, įgyti jo kompetenciją ir praktinę veiklą atitinkančią kvalifikacinę kategoriją, taip pat skatinti jį materialiai, didinti atsakomybę už ugdymo rezultatus ir profesinį tobulėjimą (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymo dėl mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (išskyrus psichologus) atestacijos nuostatų patvirtinimo, 2008). Nuo 2008 metų atestacijos tvarka pasikeitė pedagogų naudai.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakyme dėl mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (išskyrus psichologus) atestacijos nuostatų patvirtinimo dokumente (2008), išskiriamos keturios mokytojų kvalifikacinės kategorijos: mokytojo, vyresniojo mokytojo, mokytojo metodininko ir mokytojo eksperto. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakyme dėl kvalifikacinių kategorijų klasifikatoriaus patvirtinimo (2008) nurodomos būtent auklėtojos kvalifikacinės kategorijos.

Išnagrinėjus minėtuosius dokumentus matoma, kad esminio skirtumo tarp sąvokų mokytojas ir auklėtojas, kvalifikaciniame kontekste nėra, kadangi žodis auklėtojas, daugelyje šaltinių/ dokumentų vartojamas sinonimiškai mokytojas - pedagogas. Norint susieti Lietuvos kvalifikacijų sandaras su Europos šalių kvalifikacinėmis sandaromis ir siekiant jas suvienodinti, naujesnėse programose sutinkama nauja sąvoka - *pedagogas emeritas* arba *nusipelnęs pedagogas*, tačiau nereikėtų suklysti, tai nėra kvalifikacinė kategorija (Dačiulytė ir kt., 2013). Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcijoje (2012) teigiama, kad sąvoka kvalifikacija derintina su žodžiais tobulinama ir reikalaujama: kvalifikaciją reikia nuolatos tobulinti, tai pedagogo pareiga (Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcija, 2012), taip pat pedagogas turi teisę ne mažiau kaip 5 dienas per metus dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo renginiuose (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas, 2011). Kvalifikacijos tobulinimas yra pamatinis pagrindas atestacijai. Šių dviejų procesų struktūra turi bendrumų ir skirtumų (žr. 1.2. paveikslą), tačiau jas galima struktūrizuoti hierarchine forma, kurios apačioje būtų kompetencijų tobulinimas, tada bendrai kvalifikacijos tobulinimas, viso to apiforminimas - atestacija, kaip karjeros etapas (Railienė, Merfeldaitė, 2012). Kadangi negalima nustatyti, kiek iš tikrųjų žinių ir įgūdžių įgavo pedagogas kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, ir kaip nauji įgūdžiai panaudojami praktikoje, atestacija tampa pagrindiniu rodikliu.

Kvalifikacija	Atestacija
<ul style="list-style-type: none"> • Privaloma; • Siekiama žinių; • Įtampos nėra arba ji vos jaučiama • Individualus tobulinimo/-si formų pasirinkimas; • Darbo krūvis ir atlyginimas nekinta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Neprivaloma; • Siekiama žinias įforminti; • Žymus stresas; • Eiga reglamentuota įstatymo; • Atitinkamai didėja darbo krūvis ir atlyginimas.

1.2. pav. Kvalifikacijos ir atestacijos esminiai skirtumai (sudarė darbo autorės, 2016).

Kvalifikacijos tobulinimo ryšys su kokybišku ugdymu. Švietimo kokybės samprata yra kontekstuali ir kintanti. Ji keičiama atsižvelgiant į tam tikru laikotarpiu vyraujančius asmens ir visuomenės poreikius, švietimo misijos sampratą ir keliamus tikslus (Formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcija, 2008). Tai atsispindi tyrinėjant praeitį, be kurios nebūtų susiformavusi šiuolaikinė kokybiško ugdymo paradigma. Ikimokyklinės pedagogikos ugdymo tikslų kaitą, galima suskirstyti į tris laikotarpius:

Ikireforminis. Nepriklausomoje Lietuvoje mažų vaikų ugdymas buvo paliktas šeimai, vaikai buvo ugdomi pagal liaudies pedagogikos tradicijas (Gražienė, 1998), tad vienos, kokybiško ugdymo sampratos nebuvo. Ikimokyklinis ugdymas istorinės raidos pradžioje susikūrė kaip pagalbos šeimai sistema (Gražienė, 1998). Vėliau, po sovietinės okupacijos (1940 metais), kardinaliai pasikeitė požiūris į vaikų ugdymą. Šeima, iki tol buvusi pagrindinė ugdytoja, pradeda nušalinti nuo ugdymo, skatinamas ankstyvasis mamų išėjimas į darbo rinką. Darželių darbas ideologizuojamas – tik darželis gali tinkamai parengti vaiką mokyklai. Ikimokyklinio ugdymo tikslas buvo perteikti vaikui akademines žinias. Visas ugdymo turinys paremtas komunistine ideologija. Vyravo akademiškumas ir iš jo kylanti žaidimų stoka, visuotinumas – visas ugdymas visiems vienodas, ir to įtakoje, unikalumas, išskirtinumas – netoleruotinas (Sliužinskienė, 2015). Kaip matoma, kokybiško ugdymo samprata tolo nuo tikrųjų vaiko poreikių, interesų ir galimybių. Šiuo laikotarpiu susiformavusi kokybiško ugdymo idėja neatliepė nei vaikų, nei pedagogų norų ir lūkesčių, o tik sustabdė pasaulyje jau vyraujančių kokybiško ugdymo idėjų plitimą Lietuvoje.

Poreforminis. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, pradėjo aktyviai plisti pažangios pasaulio ugdymo idėjos ir patirtis. Pirmosiose reformuojamo ikimokyklinio ugdymo programose tikslai orientuoti jau nebe į žinių perteikimą vaikui, bet į jo asmenybės galių ugdymą. Pasak O. Monkevičienės (2009), 1988 m. parengtoje „Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcijoje“ (1991), buvo įtvirtintas visai švietimo reformai aktualus humanistinė pedagogika grindžiamas požiūris į žmogų, į vaiką kaip absoliučią vertybę. Tai atsispindi parengtose ir patvirtintose pirmose nacionalinėse ikimokyklinio ugdymo programose: „Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa tėvams ir pedagogams“ (1993) ir „Vėrinėlis“ (1993). Buvo skatinamas autorių programų rengimas ir taikymas, grįžtama prie tradicinių vertybių: šeima vėl aktyviai įtraukiama į ugdymą/-si, pedagogai „pereina“ prie humanistinio demokratiško darbo stiliaus, akcentuojamas vaiko fizinės sveikatos stiprinimas, fizinį, socialinių, emocinių ir intelektualinių, pažintinių poreikių tenkinimas, vaiko prigimtinių galių plėtra, vaikas tampa ugdymosi subjektas, o ne objektas (Monkevičienė, 2009). Į ugdymą imta žiūrėti kaip į vientisą, permanentinį ir nedalomą procesą (Numgaudis, 1999). Suaugusiųjų dalyvavimas vaiko gyvenime tapo įrankiu nukreiptu į vaiko prigimtinių poreikių tenkinimą. Svarbiausias ugdymo aspektas - socialinis ir kultūrinis, grindžiami humaniškumu, individualumu, vieningumu (Ikimokyklinio ugdymo gairės: programa tėvams ir pedagogams, 1993; Monkevičienė, 2008). Šiuo laikotarpiu išryškėja nauja kokybiško ugdymo struktūra - ugdymas puoselėja vaiko interesų įvairovę, jo poreikius, asmenybės plėtojimąsi ir socializaciją, vyrauja ugdymo diferencijavimas, individualizavimas, vaikas ugdomas veikla, atradimais, tyrinėjimais, turinys orientuotas į vaiko kompetencijų ugdymą/-si.

Dabartis. 2005 metais parengus „Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašą“, prasidėjo naujas ikimokyklinio ugdymo laikotarpis - ikimokyklinio ugdymo programų rengimo decentralizacijos ir darželių savitumo atskleidimo (Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti, 2006). Kaip teigia O. Monkevičienė (2008), „sukurta atvirojo, nebaigtinio turinio samprata, atitinkanti šiuolaikinės žinių visuomenės iššūkius: sudarant turinį paliekama erdvė vaiko poreikiams, jo patirčiai reikštis (laiduojama teisė rinktis, interpretuoti, kurti); pateikiami orientyrai, ko siekti, vis mažiau reglamentuojant patį turinį; kuriamas konkrečiai įstaigai, vaikams, tėvams atviras galimybių laukas; akcentuojamas numatomo ir įgyvendinto ugdymo/-si turinio santykis“ (Monkevičienė, 2008, p. 71). Metodinėse rekomendacijose ikimokyklinio ugdymo programai rengti (2006) teigiama, kad vaikų ugdymo tikslas – tai siekis plėtoti vaiko asmenybę ir tam reikalingų priemonių numatymas, kurį laiduoja ikimokyklinio ugdymo programa. Yra nusakomos tik galimos ikimokyklinio ugdymo uždavinių formulavimo kryptys. Nuo 2007 metų visos ikimokyklinio ugdymo įstaigos pradeda dirbti pagal individualias programas, o nuo 2014 metų keičiasi vaikų pasiekimų vertinimas, kai nuo kompetencijų pereinama prie vertinimo žingsniais, tačiau nekuriant vienodų standartų visiems, o tik numatant galimų pasiekimų gaires (Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, 2014). Sukurta nauja vertinimo sistema sudaro sąlygas kiekvienam pedagogui suvokti, ką vaikas žino/supranta, kur reikėtų patobulėti pagal vaiko numatomas amžiaus gaires, kitaip tariant, sudaroma galimybė žingsnis po žingsnio modeliuoti ugdymą/-si, ko eigoje, kiekvienam vaikui sudarant sąlygas objektyviai individualizuoti ugdymą, atpažinti jo poreikius, galimybes ir siektinus rezultatus, parinkti natūralius, vaiko prigimtį atitinkančius ugdymo būdus, užtikrinant dermę tarp ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo, taip sudarant orientyrus, leidžiančius tobulinti ir programų kokybę. Kadangi šios gairės skirtos ne tik pedagogams, švietimo pagalbos specialistams, kitiems ugdytojams ir vadovams, bet ir tėvams, tikimasi, kad suaktyvės bendradarbiavimas tarp visų vaiko ugdytojų (Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, 2014).

Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše (2014) pateikiama nauja kokybiško ikimokyklinio ugdymo samprata: „kokybiškas ikimokyklinis ugdymas – tai turiningas vaiko gyvenimas ikimokyklinio ugdymo grupėje, užtikrinantis gerus vaiko pasiekimus įvairiose ugdymosi srityse ir jo galias atitinkančią optimalią pažangą“ (Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, 2014, p. 6). Platesniąją prasmę, kokybiško ugdymo struktūrą būtų galima apibrėžti taip: kokybiškas ugdymas turi remtis šiuolaikine į vaiką orientuoto ugdymo filosofija, tenkinti prigimtinius, fizinius ir socialinius, pažintinius ir kultūrinius vaiko poreikius, laiduoti ugdymo/-si tęstinumą ir gyvenimo ugdymo įstaigoje gerovę, būti integralus, turi būti taikomos šiuolaikinės ugdymo technologijos, orientuotos į spontaniško ir pedagogo inicijuoto vaiko ugdymo dermę (Monkevičienė ir kt., 2009; Bukmanaitė, 2010; Hughes, 2010; Pranaitytė, Malinauskienė, 2011).

Vienas pagrindinių dabartinių kokybiško ugdymo kriterijų yra nuolatinis pedagogo tobulėjimas, kuris daro įtaką ir kitiems kriterijams, kadangi pedagogas užtikrina psichologiškai ir fiziškai saugią, tikslingą ir kintančią ugdomąją aplinką, tikslingą ir efektyvų ugdymo proceso organizavimą ir įgyvendinimą, bei kitus elementus. R. Pranaitytės ir D. Malinauskienės (2011) atliktas tyrimas parodė, kad patys pedagogai kaip vieną iš svarbiausių kokybiškam vaikų ugdymui turinčių įtakos elementų taip pat nurodė nuolatinį pedagogų tobulėjimą.

Kaip jau minėta, švietimo kokybės suvokimas yra kontekstualus ir kintantis, taip pat pedagogo vaidmuo ir funkcijos keičiasi ir plėtėja. Pavyzdiniame auklėtojo pareigybės aprašyme (2005) išskirtos šios auklėtojo funkcijos ir pareigos: reikiant dalyvauti rengiant individualias vaikų ugdymo/-si programas; planuoti, organizuoti ir įgyvendinti ugdomąjį procesą; sistemingai fiksuoti, vertinti vaikų padarytą pažangą; informuoti tėvus ar globėjus apie vaikų pasiekimus, ugdymo/-si poreikius ar iškilusias problemas; inicijuoti ir/ar dalyvauti bendruose įstaigos renginiuose, projektuose ir kitose veiklose; teikti informaciją, pagal kompetenciją konsultuoti tėvus (globėjus), įstaigoje dirbančius specialistus, tarpusavyje derinti vaikų ugdymą, priežiūrą, globą; organizuojant ir įgyvendinant ugdomąjį procesą grupėje, atsižvelgti į kiekvieno vaiko individualius ugdymosi poreikius ir amžių, įstaigos ikimokyklinio ugdymo programos tikslus ir kita. Kaip matoma, auklėtoja turi atlikti daugybę funkcijų, turėti galias įvairiais klausimais, o tam būtinas nuolatinis tobulinimasis. Ugdymo mokslas, metodai, priemonės ir įvairovė turi pobūdį kisti (Tuomaitė ir kt., 2008), todėl pedagogui lengva tapti neišmanėliu, tai pastebėjo A. Gučas, jau 1994 metais. Jei ikimokyklinio ugdymo pedagogas tobulėja nuoširdžiai, savo laisva valia ir stengiasi įsisavinti naujas žinias bei bando naudoti jas praktinėje veikloje, šis procesas veda prie kvalifikacijos kėlimo, kitaip tariant vertikalios karjeros – „tradiciškai suvokiamas vertikalusis asmens karjeros kelias užimant vis aukštesnes pozicijas organizacijoje“ (Mokytojo profesinė karjera, 2011, p. 4). Kadangi kvalifikacinių kategorijų įgijimas yra oficialiai įformintas dokumentais (Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymas, 2008; Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (išskyrus psichologus) atestacijos nuostatų patvirtinimo, 2008; Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo, 2014 ir kitais dokumentais), kuriuose pateikiama tvarka ir reikalavimai kvalifikacinei kategorijai įgyti, išanalizavus minėtus dokumentus, galima teigti, kad kuo aukštesnę kvalifikaciją pedagogas turi, tuo jis turi sukaupęs didesnę patirtį, jo kompetencijos yra gilesnės ir ugdymo kokybė turėtų būti geresnė. A. Railienės ir O. Merfeldaitės (2012) nuomone, kvalifikacinė kategorija sietina su teise atlikti specifines veiklas, papildomas funkcijas, kurių atlikimas siejamas su didesniu pripažinimu, turimomis kompetencijomis ir materialiniu atlygiu (Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo pakeitimas, 2015), taip pat, turėdamas aukštesnę kvalifikaciją, pedagogas gali ramiau jaustis dėl savo ateities, nes pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso (2002) 135 straipsnį, kai mažinamas darbuotojų skaičius, aukštesnę kvalifikaciją turintis pedagogas turi pirmumo teisę likti darbo vietoje. Išnagrinėjus Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymą dėl mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (išskyrus psichologus) atestacijos nuostatų patvirtinimo (2008) galima teigti, kad pedagogo funkcijos plėtėja ir gilėja, priklausomai nuo kvalifikacinės kategorijos, o išvardintos specifinės/papildomos veiklos turi reikšmės kokybiškam ugdymui tiesiogine prasme (rengti, organizuoti, kurti ugdymo/-si situacijas, projektus, mokymo/-si strategijas ir pan.) ir netiesiogine (dalyvauti metodinėje veikloje, skleisti savo gerąją pedagoginio darbo patirtį ir kita). Pasak A. Gučo (1994), pedagogas ilgai nekeliantis savo kvalifikacijos daro atžangą, pamiršta turėtas žinias, jam darosi vis sunkiau prisitaikyti prie nuolat kintančių sąlygų, to eigoje, toks pedagogas pradeda jaustis nesaugus, jaučia nerimą/ stresą, kuris įtakoja asmeninę laimę (Pikūnas, Palujauskienė, 2000) ir sudaro sąlygas nekokybiškam ugdymui. Tokiu būdu, kvalifikacijos kėlimas ir naujų kategorijų siekimas, sudaro prielaidas pasitenkinti profesinėje srityje (pripažinimas, įvertinimas, darbo užmokesčio pakilimas, gilesnės teorinės žinios (įgaunamos siekiant įgyti kvalifikacinę kategoriją) ir praktiškas jų taikymas (pastebimas atestacijos metu), sukuria sąlygas pedagogui lengviau išspręsti problemas kylančias ugdymo/-si proceso metu, palengvina ugdymo/-si organizavimą,

leidžia pasiekti geresnių rezultatų, jaustis ramiau, nes jis atitinka besikeičiančius darbo vietų, darbo reikalavimus (Tuomaitė, 2008). Kvalifikacinė kategorija gali apytiksliai nurodyti ne tik pareigas ir atsakomybę, bet ir darbo stažą – patirtį, gebėjimus ir kitą (žr. 1.1. paveikslą), kas leidžia daryti prielaidą, kad pedagogas turintis aukštesnę kvalifikacinę kategoriją, turi sukaupęs didesnę patirtį, jo kompetencijos yra platesnės ir jis gali suteikti ikimokyklinio amžiaus vaikams kokybiškesnį ugdymą.

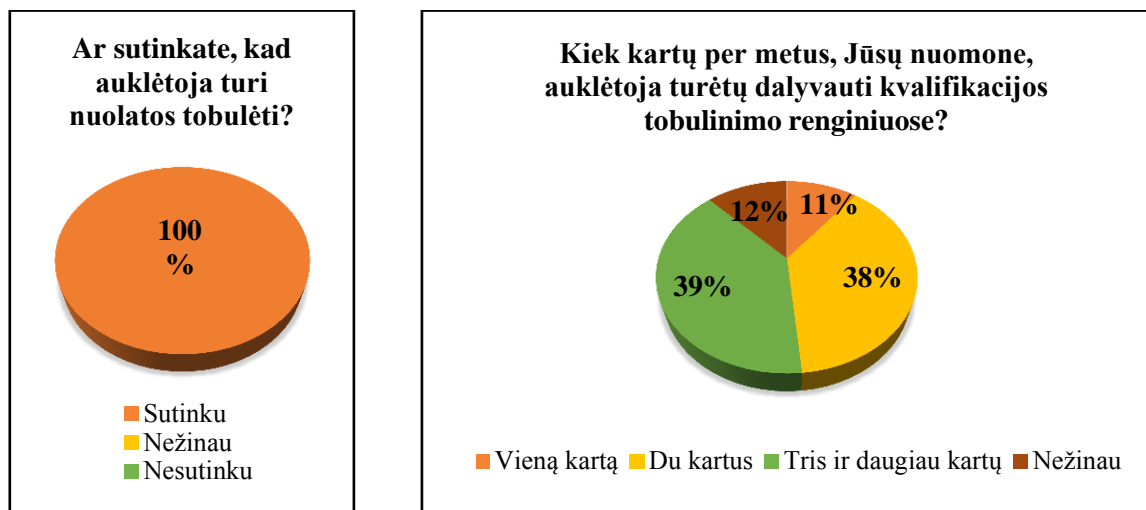
Apibendrinant galima teigti, kad ikimokyklinės įstaigos auklėtojos kvalifikacinė kategorija rodo formaliai pripažįstamą išsilavinimą ir profesionalumo lygį, kokybiškai įgyvendinant ikimokyklinio ugdymo programą. Kuo aukštesnė pedagogo kvalifikacija, tuo jis turi atlikti daugiau pareigų ir funkcijų, jo žinios ir patirtis yra gilesnės, taip pat, turėdamas aukštesnę kvalifikacinę kategoriją pedagogas gali ramiau jaustis dėl savo ateities, o visa tai turi įtakos ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo/-si kokybei. Nors išlieka rizika, kad pedagogas įgijęs norimą kvalifikacinę kategoriją gali „užmigti ant laurų“ (Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo modelio“ projekto pristatymas, 2011), taip pat, reikėtų atsižvelgti į tai, kad pedagogas gali tobulėti, daryti karjerą, toje pačioje atestacinėje kategorijoje, nesiekdamas aukštesnės kvalifikacinės kategorijos – horizontali karjera (Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo modelio“ projekto pristatymas, 2011).

2. Tyrimo metodika ir organizavimas.

2016 metų kovo mėnesį Kauno kolegijos Justino Vienožinskio menų fakulteto Ikimokyklinio ugdymo katedros baziniuose darželiuose, įsikūrusiuose Kauno miesto Dainavos mikrorajone, buvo atliktas empirinis tyrimas. Mikrorajonas pasirinktas patogiosios imties metodu. Tyrime dalyvavo penkios ikimokyklinio ugdymo įstaigos. Tyrimo tikslas – išsiaiškinti ar pedagogų kvalifikacinė kategorija turi įtakos ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo/-si kokybei. Pasirinktas kiekybinis tyrimo metodas – anketinė apklausa (raštu). Klausimyne tėvams buvo pateikti 9 klausimai, iš jų: 5 uždarieji klausimai, 1 atvirasis klausimas, 3 pusiau uždarieji klausimai, kai respondentai galėjo pasinaudojus galimybe „įrašyti“ įrašyti savo alternatyvą. Klausimyne pedagogams buvo pateikta 13 klausimų: 4 uždarieji klausimai, 2 atvirieji klausimai ir 7 pusiau uždarieji klausimai, su galimybe įrašyti savo atsakymą. Apklausa raštu buvo pateikta 3-5 m. amžiaus vaikus auginantiems ir į darželį leidžiantiems tėvams ir tokio amžiaus vaikus ugdantiems pedagogams, įskaitant ir priešmokyklinio ugdymo pedagogus, jeigu jie yra ugde ikimokyklinio amžiaus vaikus. Iš viso buvo išdalinta 100 anketų tėvams – grįžo 76. Pedagogams išdalinta 71 anketa, iš kurių grįžo 70.

3. Tyrimo rezultatai.

3.1. Tėvų atsakymai. Tyrimu siekta sužinoti, ar tėvai pritaria pedagogo nuolatinio tobulėjimo svarbai.

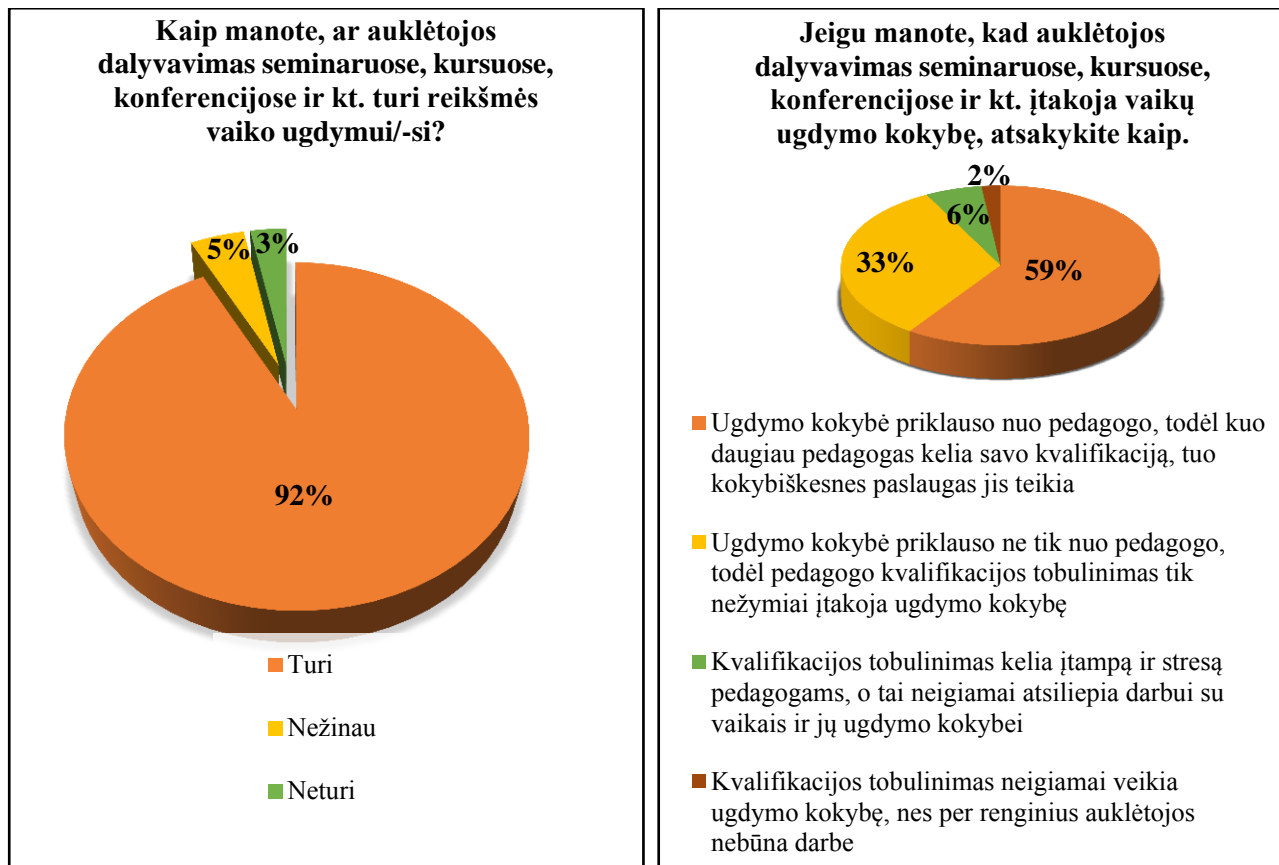

3.1.1. pav. Auklėtojos tobulėjimo svarba ir dažnumas.

Kaip matyti 3.1. paveiksluose visi tyrime dalyvavę tėvai sutinka, kad auklėtoja turi nuolatos tobulėti, tačiau nuomonės, dėl to, kiek kartų per metus auklėtoja turėtų tobulėti dalyvaudama įvairiuose seminaruose, kursuose ir kituose renginiuose išsiskiria (žr. 2.3.1.4. paveikslą). Tarp respondentų pateiktų atsakymų, dominuoja nuomonės, kad auklėtoja turėtų dalyvauti įvairiuose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose du kartus metuose (38%) bei tris ir daugiau kartų per metus (39%). Mažiausia dalis tėvų (11%) mano, kad pedagogui užtenka vieno karto. 12% tėvų teigė nežinantys, keliuose renginiuose per metus turėtų dalyvauti ir taip kvalifikaciją kelti jų vaikų auklėtoja.

Galima teigti, kad visi tėvai pritaria pedagogo nuolatinio tobulėjimo svarbai. Daugumos jų manymu, kvalifikacijos kėlimo renginiuose pedagogas turėtų dalyvauti nuo dviejų/ trijų kartų per metus.

Klausimais „Kaip manote, ar auklėtojos dalyvavimas seminaruose, kursuose, konferencijose ir kitur turi reikšmės vaiko ugdymui/-si? ir „Jeigu manote, kad auklėtojos dalyvavimas seminaruose, kursuose, konferencijose ir kitur įtakoja vaikų ugdymo kokybę, atsakykite kaip“ (žr. 3.2 paveikslą) norėta išsiaiškinti respondentų nuomonę apie auklėtojos dalyvavimo kvalifikacijos tobulinimo renginiuose reikšmę vaiko ugdymui/-si.

3.1.2. pav. Dalyvavimo kvalifikacijos tobulinimo renginiuose reikšmė vaiko ugdymui/-si.

Išanalizavus gautus atsakymus išsiaiškinta, kad 92% tyrimo dalyvių mano, kad auklėtojos dalyvavimas kvalifikacijos tobulinimo renginiuose turi įtakos vaikų ugdymui/-si, 5% nežino ar dalyvavimas kvalifikacijos tobulinimo renginiuose duoda naudos vaikų ugdymui/-si, 3% mano, kad dalyvavimas kvalifikacijos tobulinimo renginiuose neturi įtakos vaikų ugdymui/-si. Paklausus kaip, respondentų nuomone, kvalifikacijos tobulinimas įtakoja vaikų ugdymo kokybę, iš 92% respondentų atsakiusių į prieš tai minėtąjį klausimą „a“ – „turi“, galima pateikti tokią atsakymų amplitudę: daugiausiai apklaustųjų (59%) mano, kad ugdymo kokybė priklauso nuo pedagogo, todėl kuo daugiau pedagogas kelia savo kvalifikaciją, tuo kokybiškesnes paslaugas jis teikia, 33% mano, kad ugdymo kokybė priklauso ne tik nuo pedagogo, todėl pedagogo kvalifikacijos tobulinimas tik nežymiai įtakoja ugdymo kokybę, 6% galvoja, kad kvalifikacijos tobulinimas kelia įtampą ir stresą pedagogams, o tai kaip tik neigiamai atsiliepia darbui su vaikais ir jų ugdymo kokybei, 2% mano, kad kvalifikacijos tobulinimas neigiamai veikia ugdymo kokybę, nes per renginius auklėtojos nebūna darbe (žr. 3.2. paveikslą).

Tyrimo metu tėvų prašyta išvardyti svarbiausius, jų nuomone, vaiko ugdymo/-si kokybę lemiančius dalykus.

3.1.1. lentelė

Svarbiausi dalykai lemiantys kokybišką ugdymą/-si (lentelė sudaryta darbo autorių, 2016)

Auklėtojos asmeninės/ profesinės savybės	Ugdymo kriterijai/ savybės
Meilė vaikams	Individualumo atskleidimas
Humaniškumas	Humaniškumas
Komunikabilumas	Gausi įvairovė metodų

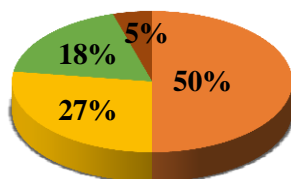

Kūrybiškumas	Įvairovė veiklų ir priemonių
Tinkamas išsilavinimas	Šiuolaikiškumas
Nuolatinis praktinių įgūdžių lavinimas	Bendradarbiavimas
Tolerancija	Kūrybiškumas
Kantrybė	Atitinkantis vaiko poreikius ir gerovę
Nuoširdumas	Geras grupės mikroklimatas
Atsidavimas darbui	Grįžtamasis ryšys
Sąžiningumas	Universalumas
Išradingumas	Orientacija į vaiką
Imlumas	Drausmingumas
Vaiko psichologijos žinių išmanymas	Vaiko rašymo, skaitymo ir matematinių įgūdžių ugdymas
Supratingumas	Lankstumas
Originalumas	
Nuolatinis tobulėjimas	
Rūpestingumas	
Pagarba	

Gauti duomenys parodė, kad tėvų atsakymai yra labai įvairūs, tačiau kiekviename atsakyme buvo paminėta, kad kokybišką ugdymą/-si lemia viena ar keletas auklėtojos asmeninių/ profesinių savybių, taip pat grupės aplinka, kurioje turėtų būti daug įvairių priemonių ir gera atmosfera. Be viso to, kaip kokybiško ugdymo kriterijų tėvai nurodo vaiko rašymo, skaitymo bei matematinių įgūdžių ugdymą (žr. 3.1. lentelę).

Tyrimu aiškintasi ir tėvų nuomonė apie auklėtojos darbo kokybės vertinimo dažnumą.

Dažniausiai auklėtojų darbo kokybė vertinama tik siekiant auklėtojai įgyti aukštesnę kvalifikacinę kategoriją. Kaip manote, ar užtenka tik tuo metu vertinti auklėtojos darbo kokybę?

■ Manau, kad užtenka vertinti tik tada, kai auklėtoja siekia įgyti aukštesnę kvalifikacinę kategoriją

■ Norėčiau, kad auklėtojų darbo kokybė būtų tikrinama kasmet

■ Norėčiau, kad auklėtojų darbo kokybė būtų tikrinama ir tada, kai auklėtoja sugrįžta po motinystės atostogų arba po ligos, kuri tęsiasi ilgiau negu 5 mėnesius

■ Kita

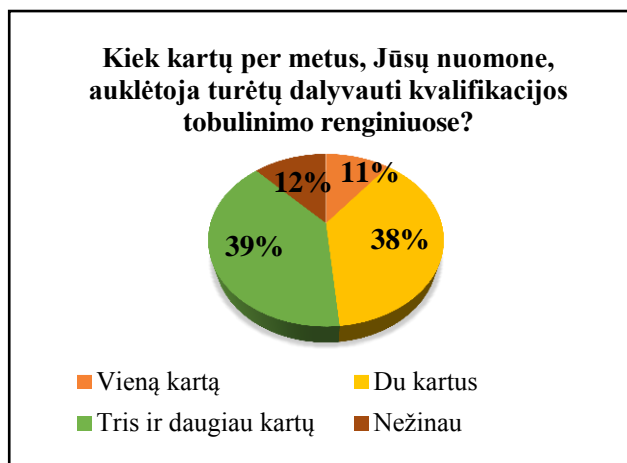
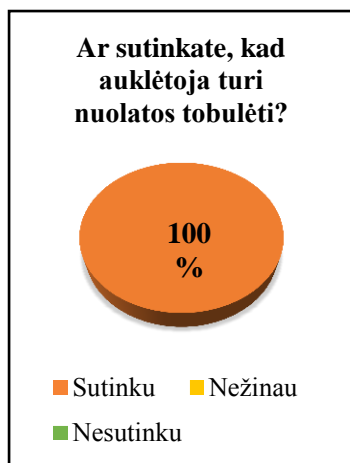
3.1.3. pav. Auklėtojos darbo kokybės tikrinimas.

Iš 3.3. paveikslo matyti, kad pusė tyrime dalyvavusių tėvų (50%) mano, jog auklėtojos darbo kokybę užtenka tikrinti tik tada, kai ji siekia įgyti aukštesnę kvalifikacinę kategoriją. 27% tyrimo dalyvių norėtų, kad auklėtojų darbo kokybė būtų tikrinama kasmet. 18 % pageidautų, kad auklėtojų darbo kokybė būtų tikrinama ir tada, kai auklėtoja sugrįžta po motinystės atostogų arba po ligos, kuri tęsiasi ilgiau negu 5 mėnesius. 5% respondentų pasirinkusių atsakymą „Kita“ pateikė tokius variantus: „ar reikia tikrinti auklėtojų darbo kokybę turėtų spręsti vadovas, stebėdamas jos veiklą“; „vadovas turėtų visą tai inicijuoti“; „auklėtojų darbo kokybė turėtų būti tikrinama kas 2-3 metai“; „būtina turėtų būti tikrinama po motinystės atostogų“.

3.2. Pedagogų atsakymai.

Auklėtojų teirautasi, ar jų nuomone, pedagogui svarbu nuolat tobulėti ir kiek kartų per paskutiniuosius metus auklėtojos dalyvavimo kvalifikacijos tobulinimo renginiuose.

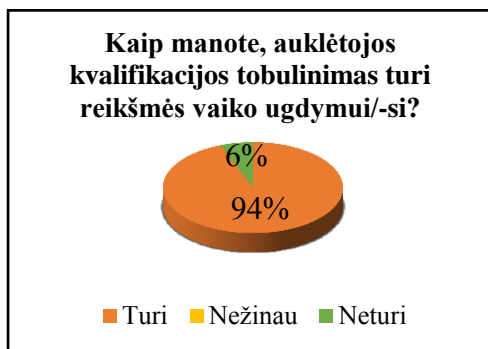

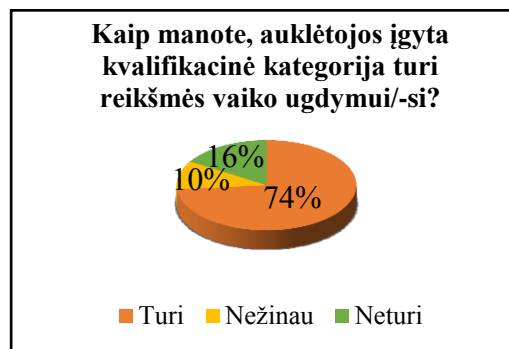
3.2.1. pav. Pedagogų nuolatinio tobulėjimo svarba ir dažnumas.

Kaip matyti, visi pedagogai 100% sutiko, kad jų specialybės žmonėms būtinas nuolatinis tobulėjimas ir per paskutiniuosius mokslo metus didžioji dalis pedagogų kėlė kvalifikaciją, dalyvaujant kvalifikacijos kėlimo renginiuose nuo 3 iki 5 kartų (72%), 18% - du kartus, 6% - vieną kartą. 4% apklaustųjų pasirinko atsakymą „Kita“ ir įrašė: „nedalyvavau“ (3%) ir „dalyvavau 5 ir daugiau kartų“ (1%). (žr. 3.2.1. paveikslą).

Tyrimu norėta išsiaiškinti auklėtojų nuomonę apie tai, ar kokybiškam vaiko ugdymui/-si turi įtakos pedagogo tobulinimasis ir įgyta kvalifikacinė kategorija.

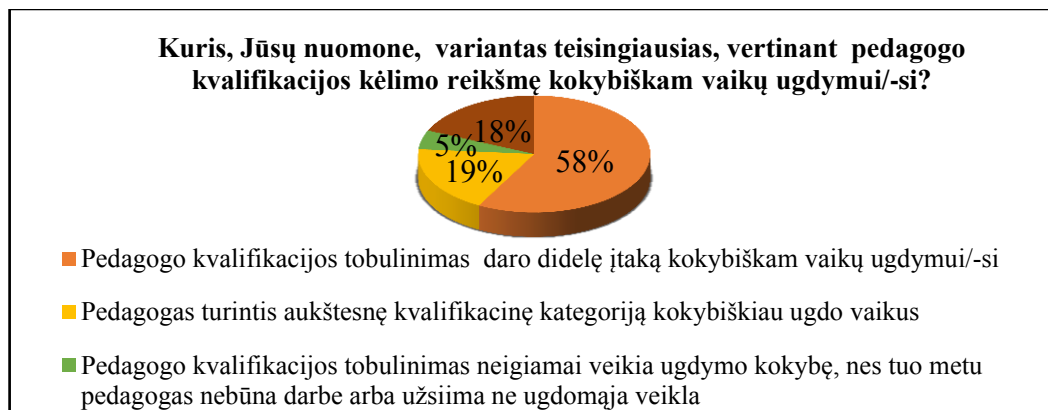
3.2.2. pav. Kvalifikacijos tobulinimo reikšmė vaikų ugdymui/-si.

3.2.3. pav. Kvalifikacinės kategorijos reikšmė vaikų ugdymui/-si.

Kaip matyti iš 3.2.2. paveikslo, tik 6% pedagogų mano, kad kvalifikacijos tobulinimas neturi reikšmės vaiko ugdymui/-si, o likę 94% yra įsitikinę, kad kvalifikacijos tobulinimas susijęs su vaikų ugdymo/-si kokybe. Auklėtojos įgyta kvalifikacinė kategorija, daugumos pedagogų teigimu, taip pat turi reikšmės vaiko ugdymui/-si (74%). Tik 10% tyrimo dalyvių galvojo, kad kvalifikacija nelemia vaiko ugdymo/-si kokybės. 16% neturėjo tikslios nuomonės šiuo klausimu (žr. 3.2.3. paveikslą).

Pedagogų buvo paprašyta įvertinti kvalifikacijos kėlimo reikšmę.

3.2.4. pav. Kvalifikacijos kėlimo reikšmės vertinimas.

Vertindami kvalifikacijos kėlimo ir įgytos kvalifikacinės kategorijos santykį kokybiško ugdymo/-si aspektu (žr. 3.2.4. paveikslą), pedagogai buvo linkę manyti, kad didesnę įtaką vaikų ugdymui/-si daro kvalifikacijos tobulinimas (58%) negu aukštesnė kvalifikacinė kategorija (19%). 5% manė, kad kvalifikacijos tobulinimas neigiamai veikia ugdymo kokybę, nes tuo metu pedagogas nebūna darbe arba užsiima ne ugdomąja veikla, o likę 18% pedagogų galvojo, kad tarp pateiktų atsakymų nėra teisingo argumento, nes: „visi pedagogai turi savo stiprias puses ir dažnai nukrypsta link jų, pvz. meninės veiklos, o to neišmoksi nei seminarų metu, nei keldamas kvalifikaciją“; „teoriškai turėtų būti a ir b atsakymai teisingi („a. Pedagogo kvalifikacijos tobulinimas daro didelę įtaką kokybiškam vaikų ugdymui/-si“; „b. Pedagogas turintis aukštesnę kvalifikacinę kategoriją kokybiškiau ugdo vaikus“), bet praktiškai būna, kad ir neturintis aukštos kvalifikacinės kategorijos pedagogas gali labai kokybiškai ugdyti vaikus“; „labai svarbu pedagoginis pašaukimas ir pačio pedagogo asmenybė“; „nėra tikslaus atsakymo, nes nėra visada aišku ar pedagogas teorines žinias panaudoja praktikoje“; „nemanau, kad jei pedagogas nekelia kvalifikacijos jis dirba prasčiau“; „dažnai dalyvaujant kvalifikacijos tobulinimo renginiuose nieko naujo nesužinoma, nes kartojama ta pati informacija“.

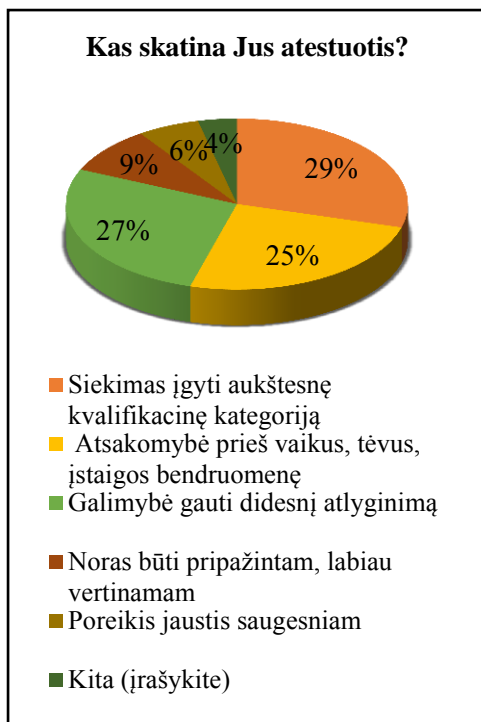
Paprastus pedagogų užrašyti situaciją, kurios metu pastebėjo, kad auklėtojos kvalifikacinė kategorija siejasi (nesisieja) su vaikų ugdymo/-si kokybe, tyrimo dalyvių atsakymai pasiskirstė įvairiai, tačiau praktikoje dažniau pastebima, jog aukštesnę kvalifikacinę kategoriją turintis pedagogas kokybiškiau ugdo vaikus (žr. 3.2.1. lentelę).

3.2.1. lentelė

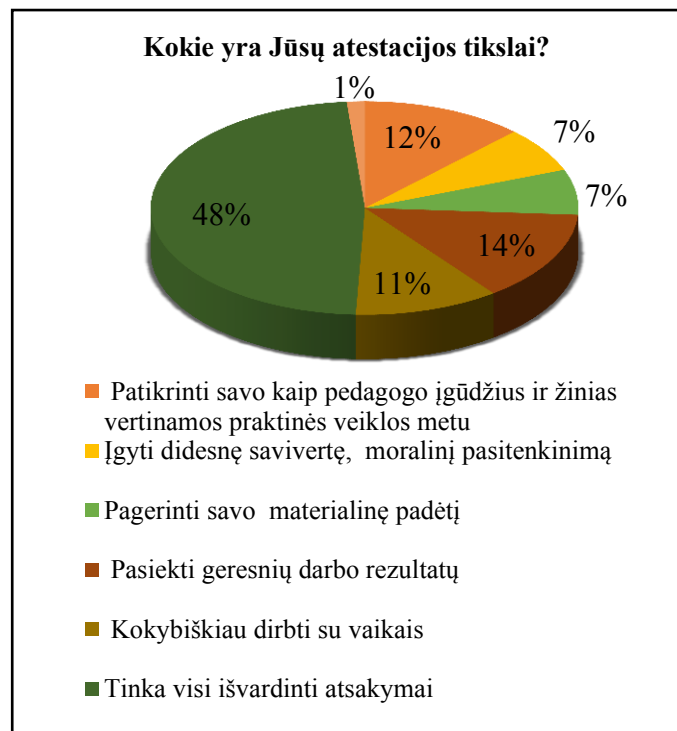
Auklėtojos kvalifikacinės kategorijos ryšis su ugdymo/-si kokybe (lentelė sudaryta darbo autorių, 2016)

Pastebėta, kad kvalifikacinė kategorija siejasi su ugdymo/-si kokybe:	Pastebėta, kad kvalifikacinė kategorija nesisieja su ugdymo/-s kokybe:
Klausant seminarus	Vyresnioji auklėtoja įgijus norimą kvalifikacinę kategoriją visiškai nustojo domėtis naujovėmis, dalyvauti kursuose ar pan.
Kuriant bendrus projektus, renginius ar veiklas	Auklėtoja su aukštesne kvalifikacine kategorija nori tik atbūti savo darbo valandas ir išeiti, o auklėtoja su žemesne kvalifikacine kategorija atlieka savo darbą išradingiau
Gerosios patirties dalijimosi metu	Kai kurie vyresniojo amžiaus pedagogai (netoli pensijos) visai neprisideda prie vaikų ugdymo/-si kokybės tobulinimo
Stebint atviras veiklas	Kolegės turinčios vyresniosios auklėtojos kvalifikacinę kategoriją ir metodininkės dirba tiek pat
Klausiant patarimo dėl ugdymo/-si	Auklėtoja įgijus aukštesnę kvalifikacinę kategoriją pradėjo dirbti dėl reikalingų pažymų, o ne norėdama suteikti žinių ir reikalingų įgūdžių vaikams
Auklėtoja su aukštesne kvalifikacine kategorija sugalvoja daugiau ugdymo metodų	
Aukštesnę kvalifikacinę kategoriją turintis pedagogas daugiau laiko skiria individualiam darbui su vaikais	
Norint įgyti aukštesnę kvalifikacinę kategoriją pedagogas taiko daugiau metodų, daugiau dėmesio skiria vaikų ugdymo kokybei, turiniui	
Aukštesnę kvalifikacinę kategoriją turintis pedagogas daugiau laiko skiria individualiam darbui su vaikais	
Aukštesnę kvalifikacinę kategoriją turintis pedagogas turi daugiau patirties, sprendžiant vaikų konfliktus, pritaikant ugdymo veiklas vaikams pagal amžių	

Auklėtojų teirautasi, kokie yra jų atestacijos motyvai ir tikslai.

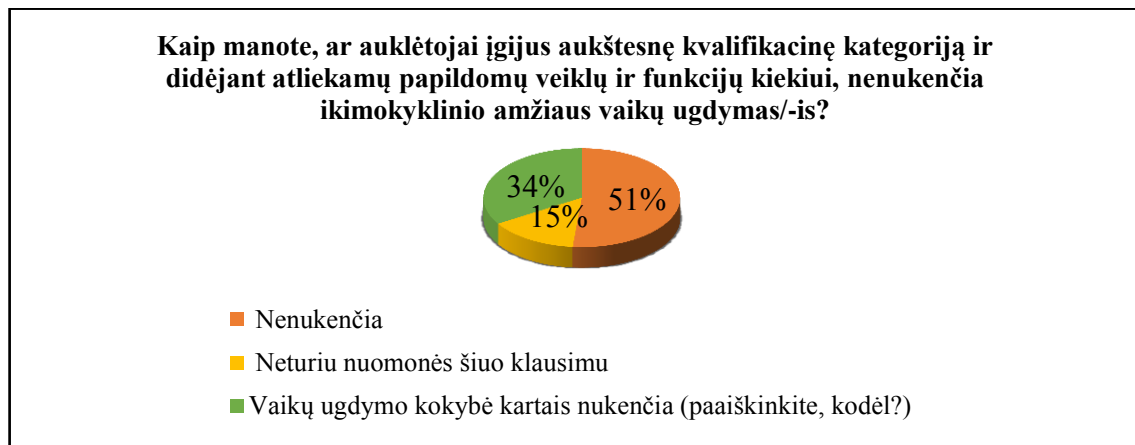
3.2.5. pav. Atestacijos motyvai.

3.2.6. pav. Atestacijos tikslai.

Iš 3.2.5. paveikslo matyti, kad dominuojantys pedagogų atestacijos motyvai yra siekis įgyti aukštesnę kvalifikacinę kategoriją (29%), atsakomybė prieš vaikus, tėvus, įstaigos bendruomenę (25%), galimybė gauti didesnę atlyginimą (27%). 9% - noras būti pripažintam, labiau vertinamam, 6% - poreikis jaustis saugesniam. 4% respondentų pasirinkusiųjų atsakymą „Kita“ pateikė tokius atsakymus: „siekis būti novatorišku pedagogu, domėjimasis naujovėmis“; „siekimas įgyti daugiau žinių, tobulėti, noras patikrinti save“; „galimybė drąsiau reikšti savo nuomonę“; „įstaigos vadovas nori, kad auklėtojos atestuotųsi“. Išanalizavus pateiktus tyrimo dalyvių atsakymus dėl atestacijos tikslų, paaiškėjo, kad net 48% pedagogų teigia, kad jų atestacijos tikslai: patikrinti savo kaip pedagogo įgūdžius ir žinias vertinamos praktinės veiklos metu, įgyti didesnę savivertę, moralinį pasitenkinimą, pagerinti savo materialinę padėtį, pasiekti geresnių darbo rezultatų, kokybiškiau dirbti su vaikais. Likę 52% pasiskirstė taip: patikrinti savo kaip pedagogo įgūdžius ir žinias vertinamos praktinės veiklos metu (12%), įgyti didesnę savivertę, moralinį pasitenkinimą (7%), pagerinti savo materialinę padėtį (7%), pasiekti geresnių darbo rezultatų (14%), kokybiškiau dirbti su vaikais (11%), „Kita“ – nes privaloma (1%) (žr. 3.2.6. paveikslą).

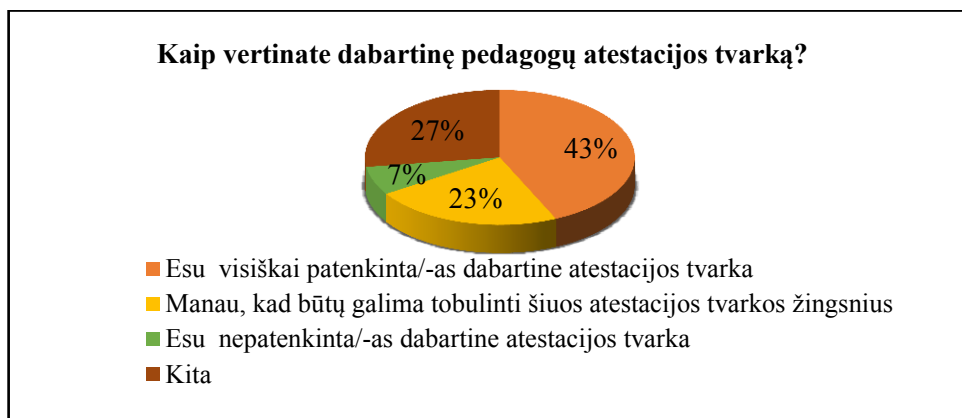
Tyrimu norėta išsiaiškinti auklėtojų nuomonę apie tai, ar auklėtojai įgijus aukštesnę kvalifikacinę kategoriją ir padidėjus papildomų veiklų ir funkcijų kiekiui, nenukenčia ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo/-si kokybė.

3.2.7. pav. Aukštesnės kvalifikacijos ir papildomų veiklų įtaka ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymui/-si.

Vos daugiau nei pusė tyrime dalyvavusių pedagogų (51%) mano, kad auklėtojai įgijus aukštesnę kvalifikacinę kategoriją ir didėjant atliekamų papildomų veiklų ir funkcijų kiekiui, ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymas/-is nenukenčia. 34% tyrimo dalyvių mano, kad nukenčia, nes: „atsiranda daug papildomų darbų, dokumentacijos, dėl kurių gali atsirasti papildomas jaudulys“; „visur skubama, norima suspėti, sudalyvauti“; „kartais tenka vaikus palikti tik su auklėtojos padėjėja, kad visur spėti“; „vaikams ugdyti skirtas laikas kartais praleidžiamas prie dokumentacijos, bet nėra kitaip galimybės visko suspėti“; „dažniausiai nukenčia ne vaikas/ vaikai, o auklėtojos asmeninis laikas“. 15% respondentų neturi nuomonės šiuo klausimu.

Auklėtojų teirautasi, kokia yra jų nuomonė dėl dabartinės atestacijos tvarkos.

3.2.8. pav. Atestacijos vertinimas.

Šiuo klausimu buvo siekiama išsiaiškinti pedagogų nuomonę apie atestacijos tvarką. Pedagogai galėjo pasirinkti jiems tinkamą atsakymą, tačiau prie bet kurio atsakymo, turėjo argumentuoti kodėl jį pasirinko.

- Pasirinkę atsakymą „Esu visiškai patenkinta/-as dabartine atestacijos tvarka“ (43%) argumentuoja, kad yra patenkinti, nes: „yra pakankamai skirta laiko pasiruošti dokumentacijai“; „kiekvienas pedagogas gali atestuotis“; „KPKC organizuoja daug ir įvairių seminarų“; „nes pedagogas labiau vertinamas ir stebimas įstaigoje, aptariamais vertinimo rodikliai, viskas vyksta aiškiai“; „pedagogas gali pats pasirinkti ar nori atestuotis ar ne“; „yra sudaryta laisvė pasirinkti reikiamus kursus prieš atestaciją“; „kiekvienais metais yra peržiūrimas ugdomosios veiklos įsivertinimas ir atestacinės komisijos kuriojančio vadovo pateikiami siūlymai ir išvados“; „aiškiai išdėstyta informacija kaip reikia pasiruošti atestacijai ir kokie reikalavimai“; „atestacijos reikalavimai yra realūs ir nekelia streso“; „pedagogai ir patys gali įsivertinti savo darbą“; „esu patenkinta, nes seniai atestavausi“.
- Pasirinkę atsakymą „Manau, kad būtų galima tobulinti šiuos atestacijos tvarkos žingsnius“ (23%) nurodo, kad reikėtų: „mažinti dokumentacijos kiekį, stebėtojų skaičių“; „pasistengti, kad kai ateina stebėti pedagogo veiklos, tai būtų ne parodomoji veikla, o natūrali, kasdieninė veikla“; „galėtų žmonėms baigusiems kolegijas iškart būti suteikta auklėtojos kvalifikacinė kategorija“; „galėtų užtekti pedagogo veiklos įrodymų (kompetencijos aplanko) ir aptarimo įstaigos metodinės tarybos posėdyje“; „galėtų būti tikrinami pedagogų IT sugebėjimai, supaprastinti kai kurie žingsniai ilgai dirbantiems pedagogams“; „jauniems pedagogams turėtų nereikėti išklausti papildomų kursų, jeigu jie juos išklausė studijų metu“.
- Pasirinkę atsakymą „Esu nepatenkinta/-as dabartine atestacijos tvarka“ (7%) nurodo, kad jie nepatekinti: dideliu kiekiu dokumentacijos ir skirtingais kriterijais įvairiose įstaigose.
- Pasirinkę atsakymą „Kita“ (27%) argumentuoja, kad: „atestacija turėtų būti nereikalinga, o kvalifikacinė kategorija didėti pedagogui nuolat tobulėjant ir su metais“; „turėtų po atestacijos būti orus atlyginimas, o pati atestacija kiekvieno pedagogo garbės reikalas, o ne papildomų pinigų pridėjimas“; „didžiausi vertintojai yra įstaigos bendruomenė, o ne kiti pašaliniai asmenys, atvykę trumpam laikui“; „pedagogų kvalifikacijos kėlimas neturėtų būti taip smarkiai ribojamas išdirbo laiko trukme, nes pasitaiko, kad pedagogas turintis tik auklėtojos kvalifikacinę kategoriją dirba geriau už metodininką“; „seniai atestavausi ir nežinau kokia dabar tvarka“; „nesidomiu tuo, nes nežadu atestuotis“; „su atestacijos tvarka nesu susipažinusi, kadangi esu dar neatestuota“; „atestacija yra nereikalinga ir nuo jos nepriklauso ugdymo kokybė“.

Taigi, kaip matyti, didžioji dalis pedagogų nėra patenkinti dabartine atestacijos tvarka (ir) arba mato, kas galėtų būti tobulintina. Kaip didžiausią ir vieną iš pagrindinių šios procedūros minusų respondentai

įvardina didelį dokumentacijos kiekį. Taip pat išryškėjo įdomus faktas, kad kai kurie tyrimo dalyviai galvoja, kad baigus pedagogines studijas kolegijoje yra iš karto negaunama auklėtojos kvalifikacinė kategorija.

Išvados

1. Ikimokyklinės įstaigos auklėtojos kvalifikacinė kategorija rodo formaliai pripažįstamą išsilavinimą ir profesionalumo lygį, kokybiškai įgyvendinant ikimokyklinio ugdymo programą. Kuo aukštesnė pedagogo kvalifikacija, tuo jis turi atlikti daugiau pareigų ir funkcijų, jo patirtis yra didesnė, kompetencijos, žinios platesnės ir gilesnės, tai yra įtvirtinta ir patikrinta atestacijos metu, kas leidžia daryti prielaidą, kad pedagogas turintis aukštesnę kvalifikacinę kategoriją gali suteikti ikimokyklinio amžiaus vaikams kokybiškesnį ugdymą/-si, taikant įvairius ugdymo metodus, diferencijuojant, individualizuojant ir įgyvendinat visas kokybiško ugdymo/-si grandis.
2. Apibendrinant atlikto tyrimo rezultatus, galima teigti:
  - didžiąjai daliai tėvų yra svarbus auklėtojos išsilavinimas, bet ne įgyta kvalifikacinė kategorija;
  - dauguma tėvų kokybišką ugdymą sieja su auklėtojos asmeninėmis/ profesinėmis savybėmis, tačiau kaip dar vieną kokybiško ugdymo kriterijų/ požymį nurodo vaiko rašymo, skaitymo bei matematinių įgūdžių ugdymą;
  - visi tėvai ir pedagogai sutinka, kad auklėtoja turi nuolatos tobulėti;
  - pedagogai pastebi, kad aukštesnę kvalifikacinę kategoriją turintis pedagogas kokybiškiau ugdo vaikus ir tai atsiskleidžia stebint jo veiklas, klausiant patarimo, dalijantis gerąja patirtimi;
  - pedagogai mano, kad tiek dalyvavimas kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, tiek įgyta aukštesnė kvalifikacinė kategorija turi reikšmės vaikų ugdymui/-si, tačiau ugdymo kokybę sąlygoja ne įgytas dokumentas, o pats procesas – pedagogo tobulinimasis;
  - pusės tyrime dalyvavusių pedagogų teigimu, auklėtojai įgijus aukštesnę kvalifikacinę kategoriją ir didėjant atliekamų papildomų veiklų ir funkcijų kiekiui, ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymas/-is nenukenčia, kita pusė teigia priešingai;
  - didžioji dalis pedagogų nėra patenkinti dabartine atestacijos tvarka, kaip didžiausią ir vieną iš pagrindinių šios procedūros minusų įvardina didelį dokumentacijos kiekį;
  - tyrimo metu išryškėjo ribotos pedagogų/vadovų žinios apie Kauno kolegijos absolventams suteikiamą pedagoginę kvalifikaciją: kai kurie pedagogai tvirtino, kad baigus pedagogines studijas kolegijoje nesuteikiama auklėtojos kvalifikacinė kategorija.

Literatūra

1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. 2006 m. birželio 13. Nr. I-1489 [interaktyvus], [žiūrėta 2015-09-20]. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=279441&p_query=&p_tr2=.
2. Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas. 2002 m. birželio 4 d. Nr. IX-926 Vilnius. *Valstybės žinios*, 2002-06-26, Nr. 64-2569.
3. Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymas. 2008 m. balandžio 3 d., Nr. X-1478. *Valstybės žinios*, 2008, Nr. 47-1747.
4. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas. 2011 m. kovo 31 d., Nr. XI-1281. *Valstybės žinios*, 2011, Nr. 38-1804.
5. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo. 2014 m. rugpjūčio 29 d. Nr. V-774 1489 [interaktyvus], [žiūrėta 2015-09-22]. Prieiga per internetą: <http://www.upc.smm.lt/tobulinimas/dokumentai/V-774-KR.docx>.
6. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcijos tvirtinimo. 2012 m. gegužės 30 d. Nr. V-899 1489. *Valstybės žinios*, 2012-06-01, Nr. 62-3152.
7. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (išskyrus psichologus) atestacijos nuostatų patvirtinimo. 2008 m. lapkričio 24 d. Nr. ISAK-3216. *Valstybės žinios*, 2008, Nr. 142-5669.
8. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl kvalifikacinių kategorijų klasifikatoriaus patvirtinimo. 2008 m. spalio 28 d. Nr. ISAK-2889 [interaktyvus], [žiūrėta 2015-09-19]. Prieiga per internetą: http://www.itc.smm.lt/?page_id=861.
9. Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministras įsakymas dėl švietimo ir mokslo ministro 2013 m. Gruodžio 19 d. Įsakymo Nr. V-1254 „dėl švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo. 2015 m. birželio 17 d. Nr. V- 635 [interaktyvus], [žiūrėta 2015-09-19]. Prieiga per internetą: <https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/%C4%AEsakymas%202015-06-17%20NR%20%20V-635.pdf>.
10. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcijos patvirtinimo. 2008 m. lapkričio 24 d. Nr. ISAK-3219. *Valstybės žinios*, 2008, Nr. 138-5461.

11. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl pavyzdinio auklėtojo pareigybės aprašymo patvirtinimo. 2005 m. lapkričio 11 d. Nr. ISAK-2249. *Valstybės žinios*, 2005-11-19, Nr. 137-4952.
12. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo nuostatų patvirtinimo. 2007 m. kovo 29 d. Nr. ISAK-556. *Valstybės žinios*, 2007-04-05, Nr. 39-1462.
13. Aidas, U., Brazienė, R., Žukauskas, M. (2014). *Inovatyvių pedagogų kvalifikacijos tobulinimo formų tyrimo ataskaita* [interaktyvus], [žiūrėta 2015-09-19]. Vilnius. Prieiga per internetą: http://www.upc.smm.lt/projektai/pkt/rezultatai/Inovatyviu_pedagogu_kvalifikacijos_tobulinimo_formu_tyrimas.pdf
14. Barnett, W. S. (2003). *Better Teachers, Better Preschools: Student Achievement Linked to Teacher Qualifications*. NIEER Preschool Policy Matters [interaktyvus], [žiūrėta 2015-12-02] Issue 2. Prieiga per internetą: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED480818.pdf>.
15. Bortkevičienė, V., Monkevičienė, O. (1993). *Vėrinėlis : Vaikų darželių programa*. Vilnius: Leidybos centras.
16. Bukmanaitė, A. (2010). *Kokybiškas ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas: įvairūs požiūriai į kokybę* [interaktyvus], [žiūrėta 2015-10-20]. Prieiga per internetą: <http://www.upc.smm.lt/projektai/pletra/KonFerenCija/1%20darbo%20grupe/1gr.2.%20Audrone%20Bukmanaite.pdf>
17. Čiužas, R. (2013). *Mokytojo kompetencijų nuolatinė kaita*. Mokslo darbų apžvalga : Socialiniai mokslai, edukologija (07 S). Vilnius: Edukologija.
18. Dačiulytė R, Dromantienė, L., Indrašienė, I., Merfeldaitė, O., Nefas, S., Penkauskienė, D., Prakapas, R., Railienė, A. (2013). *Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo Lietuvoje būklė ir plėtros galimybės : Mokslo studija*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
19. Dačiulytė, R., Dromantienė, L., Indrašienė, V., Merfeldaitė, O., Nefas, S., Penkauskienė, D., Prakapas, R., Railienė, A. (2012). Projektas „Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sistemos plėtra“. *Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo modelis* [interaktyvus], [žiūrėta 2015-10-06]. Prieiga per internetą: http://www.upc.smm.lt/projektai/pkt/naujienos/modelis/PKT_modelis.pdf
20. Gatautis, R., Gurskienė, O., Tūtlys, V. (2008). *Aiškinamasis kvalifikacijų sistemos terminų žodynas*. Vilnius: Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos [interaktyvus], [žiūrėta 2015-09-20]. Prieiga per internetą: <http://terminai.vlkk.lt/pls/tb/tb.search>.
21. Gedvilienė, G., Laužackas, R., Tūtlys, V. (2010). *Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo poreikiai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
22. Gražienė, V. (1998). *Lietuvos vaikų darželio pedagogikos bruožai iki 1940 m.* Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė.
23. Gražienė, V., Rimkienė, M. (1993). *Ikimokyklinio ugdymo gairės: programa pedagogams ir tėvams*. Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija. Pedagogikos institutas. Vilnius : Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos Leidybos centras.
24. Gučas, A. (1994). *Vaikų darželio pedagogika* (2-as leid.). ed.). Kaunas: Šviesa.
25. Hake, B. (1997). *Nuolatinis mokymasis vėlyvajame modernizme: besikeičiančios visuomenės, organizacijų ir individo prieštaraivimai*. Nuolatinis mokymasis besikeičiančioje visuomenėje: prielaidos ir prieštaraivimai: straipsnių rinkinys. Kaunas :Vytauto Didžioji universitetas, 57-66.
26. Hughes, J. N. (2010). *Identifying Quality in Preschool Education: Progress and Challenge*. School Psychology Review [interaktyvus], [žiūrėta 2015-12-02] 39 (1), 48. Prieiga duomenų bazėje EBSCO Publishing: <http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=deaceec-7b78-4959-a0c1-34738a676466%40sessionnmgr4003&vid=1&hid=4114>.
27. Jovaiša L. (2011). *Pedagogikos propedeutika*. Šauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
28. Jovaiša, L. (2001). *Edukologijos pradmenys : Studijų knyga* (4-asis patais. ir papild. leid. ed.). Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla
29. Jovaiša, L. (2007). *Enciklopedinis edukologijos žodynas*. Vilnius: Gimtasis žodis.
30. Kaulakienė, A. (2013). *Tarptautinių žodžių žodynas*. Vilnius: Alma littera.
31. Lukošūnienė, V., Barkauskaitė, M. (2013). *Mokymosi mokyti kompetencija: suaugusiųjų požiūris*. Pedagogika, 110(2).
32. *Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti* (2006). Vilnius : Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras.
33. Laužackas, R., Gedvilienė, G., Tūtlys, V., Juozaitienė, D. (2008). *Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo poreikiai*. Pedagogika, 89 (1), 29-44.
34. *Mokytojo profesinė karjera* (2011). Iš pedagogų kvalifikacijos tobulinimo modelio projektų pristatymo: konferencijos pranešimo medžiaga [interaktyvus], [žiūrėta 2015-10-02]. Prieiga per internetą: http://www.upc.smm.lt/projektai/perkva/pranesimai/7_Mokytojo%20profesi%20karjera.pdf
35. Monkevičienė, O. (2008). *Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) turinio kaitos tendencijos*. Pedagogika, 91(3), 66-72.
36. Monkevičienė, O. (2009). *Lietuvos švietimo reforma: ikimokyklinio ugdymo turinio ir pedagoginių technologijų kaita 1988–2008 m.* Mokytojų ugdymas, 12(1), 104-120.
37. Monkevičienė, O., Banevičiūtė, B., Bujanauskienė, V., Galkienė, A., Gevorgianienė, V., Glebuvienė, Vitolda S., Jonilienė, M., Karkockienė, D., Kazragytė, V., Mauragienė, V., Mazolevskienė, A., Motiejūnienė, E., Valantinas,

- A., Sičiūnienė, V., Stankevičienė, K., Ustilaitė, S. (2014). *Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas*. Vilnius: Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras [interaktyvus], [žiūrėta 2015-10-25]. Prieiga per internetą: https://www.smm.lt/uploads/documents/Pedagogams/ikimok_pasiekimu_aprasas.pdf.
38. Monkevičienė, O., Glebuviene, S., Stankevičienė, K., Jonilienė, M., Montvilaitė, S., Mazolevskienė, A. (2009). *Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo kokybės analizė ataskaita* [interaktyvus], [žiūrėta 2015-10-05]. Prieiga per internetą: <http://www.upc.smm.lt/projektai/pletra/Tyrimai/VPU%20tyrimo%20ataskaita/Ikimokyklinio,%20priesmokyklinio%20ugdymo%20turinio%20ir%20jo%20%20igyvendinimo%20kokybes%20analize%20Tyrimo%20ataskaita%202009%2011%2005.pdf>
  39. Norvaišienė, L. (2010). *Ikimokyklinių įstaigų pedagogų karjerą įtakančių veiksnių vertinimas*. Ekonomikos Ir Vadybos Aktualijos [interaktyvus], [žiūrėta 2015-10-05]. 582-592. Prieiga per internetą: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/get/LT-LD0001:J.04~2010~1367173647215/DS.002.0.01.ARTIC>
  40. Numgaudis D. (1999). *Ikimokyklinis ugdymas besikeičiančioje visuomenėje*. Lietuvos vaikų darželis: praeitis ir dabartis: jubiliejinės konferencijos medžiaga. Vilnius: Vilnius : Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos leidybos centras, 9-14.
  41. Pikūnas, J., Palujanskienė, A. (2000). *Asmenybės vystymasis : Kelias į savęs atradimą* (2-asis patais. ir papild. leid. ed.). Kaunas: Pasaulio lietuvių kultūros, mokslo ir švietimo centras.
  42. Pranaitytė, R. Malinauskienė D. (2011). *Pedagogų nuomonė apie kokybišką vaikų ugdymą sąlygojančius veiksnius ikimokyklinėse įstaigose*. Jaunųjų Mokslininkų Darbai, 3(32), 54-61.
  43. Pukelis, K., Smetona, A. (2014). *Studijų kokybės terminų žodynas*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
  44. Railienė, A., Merfeldaitė, O. (2012). *Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo analizė: pedagogų karjeros proceso metmenys*. Socialinis darbas, 11(2), 367-378.
  45. Ramonienė, M., Brazauskienė, J., Burneikaitė, N., Daugmaudytė, E., Kontutytė, E., Priušauskienė, J. (2012). *Lingvodidaktikos terminų žodynas*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
  46. Rogozina J. (2010). *Lietuvos mokytojų profesinis tobulėjimas*. Švietimo problemos analizė [interaktyvus], [žiūrėta 2015-10-05]. 5(45), 1-8. Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/web/lt/2003_2012_valstybine_svietimo_strategija/sviet_problemos_analizes.
  47. Ruzgienė, A., Petružienė, S. (2005). *Vaikas ir aplinka : Monografija*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
  48. Sadunišvili, R., Vorsevičiūtė, J. (2011). Projektas „*Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sistemos plėtra*“. Mokslinio tyrimo projekto rezultatų ataskaita: III dalis. Jungtinė tyrimų ataskaita [interaktyvus], [žiūrėta 2015-09-30]. Prieiga per internetą: <http://www.upc.smm.lt>.
  49. Sliužinskienė, S. (2015). *Bendrieji ikimokyklinių ugdymo įstaigų raidos bruožai 1940-1990 m. Lietuvoje*. Tradicija Ir Dabartis: Mokslo Darbai [interaktyvus], [žiūrėta 2015-09-30] 10, 216-228. Prieiga per internetą: <http://journals.ku.lt/index.php/TD/issue/view/66>.
  50. Stanišauskienė, V. (1997). *Pasirengimas nuolatiniam mokymuisi- prielaida sėkmingai karjerai*. Nuolatinis mokymasis besikeičiančioje visuomenėje: prielaidos ir prieštaravimai: straipsnių rinkinys. Kaunas :Vytauto Didžioji universitetas, 99- 102.
  51. Stankevičienė, K., Bielinienė, I., Zimblienė, B., Gudelevičienė, D., Novicka, A., Bisikirskienė, V. (2009). *Ikimokyklinio ugdymo pedagogo profesijos kompetencijos įsivertinimas*. Pedagogika, 93(1), 62-69.
  52. Stonkus, S. (2002). *Sporto terminų žodynas* (2-asis patais. ir papild. leid. ed.). Kaunas: Lietuvos kūno kultūros akademija [interaktyvus], [žiūrėta 2015-09-20]. Prieiga per internetą: <http://terminai.vlkk.lt:10001/pls/tb/tb.result>.
  53. Šeščilienė, I. M. (1997). *Suaugusiųjų mokymosi motyvacijos ypatumai*. Nuolatinis mokymasis besikeičiančioje visuomenėje: prielaidos ir prieštaravimai: straipsnių rinkinys. Kaunas :Vytauto Didžioji universitetas, 40-45.
  54. Tuomaitė, V., Adomaitienė, J., Ališauskienė, R., Burksaitienė, N., Šliogerienė, J. (2008). *Neformaliojo ir savaiminio būdu įgytų žinių ir įgūdžių vertinimas ir pripažinimas universitetinėse studijose: Vadovas*. Vilnius : Baltijos kopija.
  55. Xu, Z., Gulosino, C. (2006). *How Does Teacher Quality Matter? The Effect of Teacher-Parent Partnership on Early Childhood Performance in Public and Private Schools*. Education Economics [interaktyvus], [žiūrėta 2015-12-10] 14(3),345-367. Prieiga duomenų bazėje EBSCO Publishing: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=f1ef3280-1813-48a5893c2fdc0a311f5f%40sessionmgr198&vid=1&hid=102>.

THE IMPACT OF TEACHER QUALIFICATION ON THE QUALITY OF PRE-SCHOOL AGED CHILDREN'S EDUCATION

Summary

The study analyses educator's competencies and life-long learning and professional development which is according to V. Stanišauskienė (1997), A. Railienė and O. Merfeldaitė (2012), a cornerstone of successful work and career, especially in the field of education. and this A person who decided to become a teacher assumes the responsibility of continuous development (the Law on education, 2011) and this leads to acquisition of new qualification categories. From the theoretical point of view, the higher is the teacher's qualification, the higher is the quality of education he (she) delivers, but there are uncertainties about how it really works in practice. Review of the scientific literature showed that there are no studies what is the impact of preschool teacher's qualification category on the quality of pre-school aged children's education and parents' attitude towards it. Therefore, this gives a reason to treat this issue as a novelty. As a result, the following concerns have been revealed: what do actually educators think about the influence of

their qualification on the quality of pre-school aged children's teaching/learning? Is it true, that the educators with higher qualification category deliver education of a higher quality? Do parents give a higher priority to the educator's qualification? The objectives of the research: To justify the impact of qualification category on the quality of pre-school aged children's education; to perform an empirical research and to present the findings of the research. With reference to the research findings it was revealed that for the majority of parents the higher priority is educator's professional competencies, education but not a qualification category acquired. All parents and educators agree that educators need to be continually engaged in ongoing professional development. Educators recognize that a teacher with a higher qualification category is able to advocate for quality education for all children and that quality pedagogy is implemented by participating in a variety of personal and professional development opportunities instead of documenting the evidence of the qualification category acquired.

Keywords: teacher qualification, educational quality, cooperation.